

Akční plán

**Státního programu environmentálního vzdělávání,
výchovy a osvěty v České republice na léta 2010-2012
s výhledem do roku 2015**

Schválen vládou ČR usnesením č. 1302 ze dne 19. října 2009

Akční plán Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice na léta 2010-2012 s výhledem do roku 2015

Úvod

Akční plán Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice na léta 2010-2012 s výhledem do roku 2015 (dále jen Akční plán) představuje soubor konkrétních opatření pro daný tříletý časový úsek, které napomohou dosažení cílů Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice (dále jen Státní program).

Akční plán navazuje na předešlé akční plány a reaguje na klíčové výstupy a doporučení studií a analýz k EVVO zpracovávaných v roce 2009 z prostředků technické asistence Operačního programu životní prostředí a Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost. Část opatření má průběžný charakter (jedná se zejména o průběžnou metodickou, informační či finanční podporu vzdělávacích institucí v oblasti EVVO a jejich sítí) a část opatření představuje nové aktivity, které pomáhají lépe nastavit systém EVVO na národní i regionální úrovni (jedná se zejména o úpravu vzdělávacích dokumentů, finančních mechanismů, sběr a distribuce dat, tvorba portálů apod.) Materiál neobsahuje opatření týkající se environmentálního poradenství. Environmentální poradenství je od roku 2010 vyčleněno ze Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR a je upraveno samostatně Rozvojovým programem environmentálního poradenství v České republice pro období 2008 – 2013.

Cílem Akčního plánu je zajistit:

- § funkční prostředí pro poskytovatele, zadavatele a uživatele služeb EVVO,
- § systematický rozvoj služeb a infrastruktury EVVO na území ČR s ohledem na přiměřenou dostupnost,
- § standardizaci a zvyšování kvality služeb EVVO prostřednictvím zavádění systému evaluace na úrovni vzdělávacích programů i kompetencí a systému certifikace vzdělávacích programů a institucí,
- § koordinaci a metodické vedení EVVO včetně rozvoje spolupráce na národní, krajské i místní úrovni,
- § dlouhodobé a stabilní financování služeb EVVO,
- § vytvoření systému funkčního financování EVVO po skončení podpory z prostředků strukturálních fondů EU.

Za realizaci opatření Akčního plánu v daném termínu odpovídají příslušné resorty (v textu jsou označovány termínem Garant), vždy dle kompetencí v oblasti EVVO. K úspěšné realizaci opatření je zapotřebí spolupráce s dalšími resorty, municipalitami a organizacemi (v textu jsou označovány termínem Spolupráce).

Akční plán je strukturován do 4 strategických oblastí: 1. Klíčové oblasti vzdělávání v rámci EVVO, 2. Infrastruktura v EVVO, koordinace, spolupráce, komunikace, 3. Indikátory, 4. Finanční rámec. Strategická oblast 1. zahrnuje opatření pro různé kategorie cílových skupin v oblasti EVVO (zde členěno na 7 podkapitol: raný věk dítěte a předškolní vzdělávání, základní a střední vzdělávání, vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání, další vzdělávání ve veřejné správě a podnikové sféře a neziskovém sektoru, další vzdělávání vzdělavatelů, osvěta

veřejnosti a rozvoj vzdělávání průřezově). Strategická oblast 4. pak definuje pro ostatní strategické oblasti finanční zdroje.

Pro strategické oblasti a podoblasti jsou v dokumentu zaznamenány Aktuální stavy, ze kterých vyplývá návaznost na minulé akční plány a dosažené výsledky a které zahrnují důležité aspekty (pozitivní i negativní). Aktuální stavy jsou pak výchozím zdrojem pro definování Opatření. Pozitivní aspekty jsou označeny znaménkem /+/, negativní znaménkem /-/ a neutrální znaménkem /o/.

K aktuálním stavům jsou v Akčním plánu přiřazeny Cílové stavy, které jsou generovány s výhledem do roku 2015 (Cílových stavů je celkem 20). Ke každému cílovému stavu pak náleží jedno nebo více Opatření, přičemž každé obsahuje termín plnění, odpovědného garanta a spolupracující subjekty. Garantem je v rámci Akčního plánu resort, který samostatně koordinuje plnění daného Opatření a zodpovídá i za vyhodnocení plnění. Spolupracovníky jsou subjekty, které k danému opatření poskytují informace a odborné podklady. Koordinační roli při plnění Akčního plánu plní Ministerstvo životního prostředí. Klíčovým partnerem při plnění většiny Opatření je pak Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Důležitou součástí Akčního plánu je Příloha č. 1, která specifikuje harmonogram, indikativní alokace a zdroje plnění jednotlivých opatření. Z přílohy mj. vyplývá, že materiál nemá nové nároky na státní rozpočet, ale počítá zejména s existujícími rozpočtovými prostředky MŽP a MŠMT a dále významně s prostředky z Operačního programu životní prostředí (dále OPŽP) a Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost (dále OPVK). Materiál obsahuje opatření, která pomohou zajistit efektivitu vynaložených prostředků na implementaci Akčního plánu (vytvoření systému indikátorů EVVO pro různé úrovně, certifikace služeb EVVO a vytvoření nástrojů evaluace vzdělávacích programů, školních vzdělávacích plánů, autoevaluace škol).

Strategická oblast č. 1: Klíčové oblasti vzdělávání v rámci EVVO

Raný věk dítěte a předškolní vzdělávání

Aktuální stav

- + rozvíjí se systémy metodické podpory pro EVVO v MŠ, sítě MŠ uplatňující EVVO ve výuce
- + velký zájem pedagogů MŠ o problematiku a programy EVVO
- o chybí společná koordinace, ale při MŽP vzniká meziresortní skupina pro kontakt dětí s přírodou
- mezi resorty roztržštěné kompetence v rámci péče, výchovy a vzdělávání dětí 0-6 let
- koncepčně environmentálně zaměřených je jen několik MŠ ČR (EVVO ve výuce i v provozu MŠ)
- děti ve věku 0-6 let mají omezený kontakt s přírodou, jedná se o rostoucí trend zejména ve větších městech

Cílový stav 1

Rodiče dětí ve věku 0–6 let mají dostatečné příležitosti k získání informací o vlivu přírodního prostředí na rozvoj a zdraví dítěte a mají možnost využít existující nabídky vzdělávacích programů z oblasti EVVO

Opatření:

- I. Analyzovat dostupné výzkumné zprávy zaměřené na vliv přímého kontaktu dětí (ve věku 0-6 let) s přírodou na zdraví, motorický a psychosociální rozvoj dětí, popř. na dané téma realizovat mezioborový průzkum.

Termín: 2011

Garant: MŠMT

Spolupráce: MZd, MPSV, MŽP

- II. Zmapovat poskytovatele služeb EVVO (vyjma MŠ) pro rodiče s dětmi 0-6 let.

Termín: 2011

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, MPSV

- III. Vytvořit a distribuovat informační a metodické materiály na místa, kde se setkávají rodiče dětí ve věku 0–6 let (mateřská centra, ekocentra, pediatrii apod.) a systematicky řešit problematiku prevence odcizování dětí přírodnímu prostředí.

Termín: 2012

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, MZd, MPSV, MD

Indikátor: Rostoucí trend počtu poskytovatelů služeb (případně počtem programů) v EVVO pro předškolní věk, mimo MŠ, v období 2010-2015. Zvýšení počtu míst a způsobů informování rodičů.

Cílový stav 2

Mateřské školy systematicky začleňují principy EVVO do rámce svého provozu a ve výchovně-vzdělávacím procesu

Opatření:

- I. Systematicky sledovat, vyhodnocovat a podporovat nabídky programů vzdělávacích organizací a institucí pro MŠ a v praxi ověřené a z hlediska začlenění EVVO ukázkové školní vzdělávací programy MŠ.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP, MD

- II. Realizovat srovnávací analýzu (výzkum, studii, rychlé šetření) rozdílů mezi standardními MŠ a environmentálně zaměřenými (psychologické, zdravotní a provozně-ekonomické aspekty).
Termín: 2011
Garant: MŽP
Spolupráce: MŠMT, kraje, města, obce (zřizovatelé MŠ)

- III. Revidovat Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání a metodiky pro EVVO pro MŠ a předložit návrh na úpravy právních norem a předpisů s dopadem na vzdělávání a výchovu EVVO v MŠ.
Termín: 2012
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP, MZd, VÚP

- IV. Definovat provozní standardy a vzdělávací výstupy environmentálně zaměřených MŠ a vytvořit podmínky pro jejich rozvoj (např. zavádění environmentálně šetrných provozů a přírodních úprav zahrad).
Termín: 2012
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP, MPSV, kraje, města, obce (zřizovatelé MŠ)

Indikátor 1: Do roku 2012 existuje rozřídění MŠ vzhledem k typu a míře začlenění EVVO do jejich vzdělávacího programu.

Indikátor 2: V ČR existuje síť environmentálně zaměřených MŠ v jednotlivých regionech představujících (v daném regionu) příklad dobré praxe.

Základní a střední vzdělávání

Aktuální stav

- + existují dokumenty k implementaci (Metodický pokyn pro školní koordinátory EVVO, rámcové vzdělávací programy), ale mění se vnější podmínky, je proto nutná jejich aktualizace
- + existuje řada vzdělávacích organizací nabízejících environmentální výukové programy pro školy
- + existují garantované odborné a kompetenční rámce pro oblast OZE a úspor energie, k nim existuje aktuální nabídka vzdělávacích modulů pro střední odborné školy
- + aktuálně roste zájem škol o využívání školních zahrad pro výuku (stavba tzv. učeben v přírodě apod.)
- koordinátoři EVVO na školách nemají často vytvořeny vyhovující organizační a finanční podmínky pro výkon této činnosti
- neexistuje evaluace vzdělávacích programů a v praxi nejsou zažité kompetence žáků v oblasti EVVO

- školy jako hlavní odběratel služeb EVVO nemají k dispozici metodiku pro vyhodnocování míry úspěšnosti v naplňování svých vzdělávacích programů v této oblasti, tj. nevyhodnocují environmentální gramotnost žáků

Cílový stav 3

Je vytvořen systém aktivního přístupu škol k realizaci EVVO ve vzdělávání

Opatření:

- I. Motivovat střední odborné školy k začleňování odborných a kompetenčních rámců zaměřených na problematiku OZE a úspory energie do ŠVP.
Termín: 2010
Garant: MŽP
Spolupráce: MŠMT, MZe, MPO, kraje, NÚOV
- II. Analyzovat podmínky pro realizaci EVVO na školách včetně podmínek pro činnost školních koordinátorů EVVO, časové, materiální, technické a metodické zázemí a návazně navrhnout úpravy právních norem a předpisů s dopadem na vzdělávání a výchovu v ZŠ a SŠ (např. možnost snížení přímé vyučovací povinnosti školního koordinátora). Analýzu provést na reprezentativním vzorku škol.
Termín: 2011
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP, MZd, kraje a obce
- III. Revidovat metodický pokyn pro EVVO na školách, průřezové téma Environmentální výchova a vzdělávací oblast Člověk a příroda, Člověk a jeho svět v RVP ZV, G a OSV. Zohlednit názory odborné veřejnosti (z ČR i zahraničí) a zkušenosti škol a vzdělávacích organizací poskytujících služby EVVO školám.
Termín: 2012
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP
- IV. Vyvinout a pilotně vyzkoušet autoevaluaci škol jako nástroj na hodnocení kvality a účinnosti EVVO ve školních vzdělávacích programech pro základní a střední školy a vytvořit systém pro motivaci škol na využívání tohoto nástroje.
Termín: 2012 - 2015
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŽP, kraje a obce
- V. Systematicky podporovat v praxi ověřené a z hlediska začlenění EVVO ukázkové školní vzdělávací programy ZŠ a SŠ a přenášet dobrou praxi do méně aktivních škol. Vytvořit motivační a podpůrné mechanismy, které školám pomohou se v oblasti EVVO zorientovat.
Termín: 2010 – 2015
Garant: MŠMT
Spolupráce: MŠMT, kraje a obce
- VI. Vytvořit metodické materiály pro evaluaci environmentálních kompetencí žáků na školách a pilotně zavádět tuto evaluaci do praxe.
Termín: 2012 - 2015
Garant: MŠMT

Spolupráce: VÚP, NÚOV, ČŠI, MŽP, MZe, MPSV, MD, MZd, MO

Indikátor: Růst počtu škol, které aktivně začleňují EVVO v rámci svých školních vzdělávacích programů a využívají systém autoevaluace v oblasti EVVO.

Cílový stav 4

Nabídka služeb a programů nabízených základním a středním školám vzdělávacími subjekty v oblasti EVVO je kvalitní a stabilizovaná

Opatření:

- I. Rozvíjet dostupnou síť vzdělávacích organizací a institucí (střediska a centra ekologické výchovy i školy samotné) působících v oblasti EVVO, zajistit udržitelnost této sítě, systematicky podporovat nabídku vzdělávacích programů poskytovaných v rámci sítě jako veřejnou službu platbou dle výkonu. Průběžně nabídku programů vyhodnocovat z hlediska zahrnutí klíčových témat EVVO, územního pokrytí ČR a krajů a dle poptávky po službách EVVO v regionech.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: MD, Mze, MK, kraje a obce

- II. Propagovat nabídku ověřených environmentálních vzdělávacích programů „vnějších“ subjektů školám a motivovat je k jejich využívání (doporučení školám na specializovaném portálu, včetně příkladů dobré praxe, nápadů a pomůcek v oblasti EVVO).

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŠMT, MŽP

Spolupráce: MK, MZe, MD, kraje a obce

- III. Realizovat výzkum účinnosti environmentálních vzdělávacích programů, projektů a kurzů v oblasti EVVO nabízených školám.

Termín: 2012

Garant: MŠMT

Spolupráce: kraje a obce

Indikátor: Využité programy vnějších vzdělávacích subjektů se kvantitativně i kvalitativně vyvíjejí (indikátorem je rozdíl mezi stavem výchozím v roce 2010 a konečným v roce 2015, což předpokládá hodnocení kvality, především autoevaluaci).

Cílový stav 5

Školy a školská zařízení jako instituce usilují o minimalizaci svého nepříznivého dopadu na životní prostředí a zavádějí celoškolský přístup pro realizaci EVVO.

Opatření:

- I. Definovat provozní standardy pro ekonomicky a environmentálně šetrný (udržitelný) provoz škol a školských zařízení, vytvořit metodiky pro jejich aplikaci.

Termín: 2010

Garant: MŠMT, MŽP

Spolupráce: ČŠI, MZd, kraje

- II. Podporovat zvyšování kvality a bezpečnosti života žáků ve školách a školských zařízeních (zdravý životní styl, zdravé stravování, využívání místních produktů a produktů ekologického zemědělství, terénní výuku, bezpečné cesty do škol, podnětné přírodní prostředí ve školním areálu, vzdělávání v oblastech ochrany zdraví, života, majetku, přírody, bezpečného chování při mimořádných událostech včetně přírodních katastrof apod.)

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŠMT

Spolupráce: MZd, MZe, MŽP, MD, MPO, MO, kraje, obce, VÚBP

- III. Motivovat školy k přírodním úpravám školních zahrad a k využívání školních pozemků a zahrad ve výuce. Zajistit metodické materiály zaměřené na využití školních zahrad, přírodních učeben, hřišť nebo pozemků ve výuce. Motivovat obce a kraje k podpoře této činnosti.

Termín: 2011 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: kraje a obce

Indikátor: V ČR existují sítě škol uplatňující tzv. „celoškolní“ přístup k EVVO, zahrnující ekologický provoz, spolupráci v rámci obce atd. – v jednotlivých regionech tyto školy představují příklady dobré praxe. Existuje rostoucí trend v počtu zapojených škol.

Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělávání

Aktuální stav

- + NNO částečně nabízejí programy (semináře, stáže apod.) pro studenty VŠ a VOŠ, zajišťují vedení a oponenturu ročníkových a diplomových prací a nabízejí témata prací
- neexistuje aktuální analýza stavu EVVO na VŠ a VOŠ (jak začlenění ve výuce, v obsahu i metodách, tak v rámci provozu vzdělávacích institucí)
- neexistuje systematické vzdělávání v oblasti EVVO studentů připravujících se na profesi učitele

Cílový stav 6

Studenti připravující se na profesi učitele (bez ohledu na aprobaci) budou absolvovat předmět zaměřený na teorii a metodiku EVVO

Opatření:

- I. Integrovaně začlenit EVVO do standardu kvality učitelské profese.

Termín: 2012

Garant: MŠMT

Spolupráce: MŽP

Indikátor: Možnosti rozvoje studijních programů pedagogických fakult vysokých škol s ohledem na EVVO jsou analyzovány a v relevantních programech zohledněny.

Cílový stav 7

Veřejné a státní VŠ začleňují environmentální principy do svého provozu a vzdělávacího procesu

Opatření:

- I. Zpracovat analýzu stavu efektivního environmentálně šetrného provozu VŠ a VOŠ a míry začlenění EVVO do vzdělávacího procesu na VŠ a VOŠ.

Termín: 2011

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, kraje

- II. Motivovat VŠ a VOŠ k zavádění environmentálních principů do činnosti a provozu VŠ a VOŠ. Motivovat VŠ, aby studentům umožňovaly získat pedagogickou způsobilost (např. formou DPS), zejména v průřezových oborech jakými jsou environmentální studia, politologie, veřejná správa, žurnalistika apod.

Termín: 2012

Garant: MŠMT

Spolupráce: MŽP, MO, kraje

Indikátor: Do r. 2012 existují mechanismy pro analýzu stavu a realizaci environmentálně šetrného provozu v rámci VŠ a VOŠ.

Další vzdělávání a osvěta v podnikové sféře, veřejné správě a neziskovém sektoru

Aktuální stav

- + NNO v rámci své činnosti nabízejí i vzdělávací programy EVVO pro veřejnou správu
- o environmentální základy jsou v různé míře součástí vstupního vzdělávání veřejné správy (zejména státní správy), pojetí a informační obsah je velmi rozdílný, neboť neexistuje jednotná oficiální metodika
- nabídka environmentálních vzdělávacích programů pro podnikovou sféru je minimální, poptávka po těchto programech je také minimální

Cílový stav 8

Je vytvořen vzdělávací systém dalšího vzdělávání v oblasti životního prostředí, včetně pilotně ověřených vzdělávacích programů

Opatření:

- I. Vytvořit a pilotně ověřit vzdělávací, metodický, informační a akreditační systém pro podporu DV v oblasti životního prostředí. Realizovat průzkum nabídky vzdělávacích programů z oblasti DV a poptávky po DV v oblasti životního prostředí zejména se zaměřením na podnikovou sféru, veřejnou správu a NNO. Motivovat vzdělávací subjekty k zapojení se do systému DV v oblasti životního prostředí a k vytváření inovativních forem vzdělávání a distančního vzdělávání (e-learningové kurzy, apod.) vedoucích ke zvyšování odbornosti a kvalifikace v environmentální oblasti.

Termín: 2010 - 2015

Garant: MŠMT, MŽP

Spolupráce: MV, MZe, MPO, MD, MPSV, Institut státní správy, organizace řízené MŽP a MŠMT

Indikátor 1: Počet akreditovaných programů dalšího vzdělávání pro relevantní cílové skupiny, včetně počtu proškolených osob.

Indikátor 2: Existence zpětné vazby o dopadech/přínosech realizovaných programů v praxi.

Cílový stav 9

Zaměstnanci úřadů veřejné správy mají základní environmentální znalosti a uplatňují je v rámci praxe úřadů

Opatření:

- I. Koordinovat environmentální vstupní vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MV
Spolupráce: MŽP, odpovědné resorty

- II. Podporovat environmentální vzdělávání úředníků územních samosprávných celků, a to v souladu se systémem vzdělávání úředníků územních samosprávných celků a s využitím akreditovaných vzdělávacích programů.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MV
Spolupráce: hejtmani, primátor hl. m. Prahy, primátoři a starostové měst a obcí

- III. Vytvořit aktualizovatelný e-learningový kurz environmentálního minima dostupný pro vzdělávání ve správních úřadech a úřadech vyšších samosprávných celků.
Termín: 2011
Garant: MŽP
Spolupráce: MV, kraje a obce

Indikátor: Zaměstnanci správních úřadů jsou proškolení v environmentálním minimu. Správní úřady i krajské úřady mají možnost využívat nabídku kurzů environmentálního minima garantovaného MŽP.

Cílový stav 10

Roste počet podniků, firem a organizací uplatňujících environmentální principy a zavádění dobrovolných environmentálních nástrojů řízení, jejichž součástí je i environmentální vzdělávání a osvěta zaměstnanců

Opatření:

- I. Uplatňovat osvětové aktivity vedoucí k motivaci podniků, firem a organizací zavádět environmentální management (např. EMS, EMAS, ISO 14001, Ekologicky šetrná služba). Motivovat organizace působící v oblasti EVVO k začleňování tohoto tématu v rámci vzdělávacích a osvětových programů.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: MO, MPO, MZe, MD, MK

Indikátor: Existuje systém propagace dobrovolných nástrojů či aktivit podniků a jiných subjektů v oblasti EVVO.

Další vzdělávání vzdělavatelů

Aktuální stav

- + existuje Standard dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO, který však vyžaduje aktualizaci

- + existují garantované odborné a kompetenční rámce pro oblast OZE a úspor energie, k nim existuje aktuální nabídka vzdělávacích modulů pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- o existují vzdělávací programy specializačního vzdělávání školních koordinátorů EVVO, ale zatím málo proškolených pedagogů
- o existují ad hoc programy pro vzdělávání lektorů EVVO

Cílový stav 11

Aktuální standard a nabídka DVPP zajišťuje, že pedagogičtí pracovníci jsou připraveni pro realizaci průřezového tématu Environmentální výchova v rámcových vzdělávacích programech

Opatření:

- I. Zmapovat a analyzovat nabídku DVPP - specializační studium v oblasti EVVO (kvantitativní i kvalitativní hledisko).

Termín: 2010

Garant: MŠMT

Spolupráce: MŽP, kraje a obce

- II. Revidovat a aktualizovat Standard dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti EVVO.

Termín: 2011

Garant: MŠMT

Spolupráce: MŽP

- III. Systematicky podporovat nabídku programů DVPP v oblasti EVVO minimálně na třech úrovních:

- řídicí pracovníci ve školství,
- školní koordinátoři EVVO,
- ostatní pedagogičtí pracovníci.

Vypracovat a do praxe zavést systém ověřování kvality kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti EVVO.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŠMT

Spolupráce: MŽP, NIDV

Indikátor: Do roku 2012 budou existovat analytické podkladové materiály pro vytvoření systému DVPP. Do roku 2015 bude existovat 5 stabilních programů DVPP v rámci založeného systému.

Cílový stav 12

Jsou vytvořeny podmínky pro systematické vzdělávání pracovníků vzdělávacích institucí neziskového charakteru (vzdělavatelé, lektori)

Opatření:

- I. Systematicky podporovat vzdělávání pracovníků vzdělávacích institucí neziskového charakteru, zejména pak lektorů EVVO. Vypracovat a do praxe zavést systém ověřování kvality lektorů EVVO v organizacích poskytujících DV a jiné formy vzdělávání vzdělavatelů.

Termín: 2012 a dále průběžně

Garant: MŠMT, MŽP
Spolupráce: kraje

Indikátor: Do roku 2012 budou existovat analytické podkladové materiály pro vytvoření systému DV pracovníků vzdělávacích institucí neziskového charakteru. Do roku 2015 bude existovat 5 programů DV v rámci založeného systému.

Osvěta veřejnosti

Aktuální stav

- + existuje řada nezávislých webových stránek a periodik s informacemi o životním prostředí, resorty (zejména MŽP) podporují jejich tvorbu a aktualizaci z dotačních programů
- + MŽP, kraje, obce, školy, environmentální NNO a střediska ekologické výchovy pravidelně pořádají osvětové akce pro veřejnost se zaměřením na environmentální problematiku (Dny Země, ekofestivally apod.)
- neexistuje koordinace zveřejňování informací o konání osvětových aktivit pořádaných či podporovaných veřejnou správou

Cílový stav 13

Veřejnost má možnost využívat nabídku environmentálního zájmového vzdělávání a osvětových programů

Opatření:

- I. Podporovat projekty a aktivity environmentálního zájmového vzdělávání a osvěty zaměřené na EVVO (školských zařízení, informačních center, poraden, zoologických a botanických zahrad, knihoven, muzeí, škol, environmentálních NNO, vzdělávacích a dalších institucí určených pro kontakt s veřejností).

Termín: 2010 a dále každoročně

Garant: MŠMT, MŽP

Spolupráce: NIDM, MZe, MPO, MD, MPSV, MK, kraje

Indikátor: Počet realizovaných či podpořených osvětových aktivit a projektů zájmového vzdělávání.

Cílový stav 14

Veřejnost má k dispozici aktuální a objektivní informace o stavu životního prostředí a účastní se rozhodování o něm

Opatření:

- I. Podporovat osvětu a šíření informací (mezi veřejnost a odbornou veřejnost) z oblastí ochrany životního prostředí (ochrany klimatu, ochrany ovzduší, odpadů apod.), včetně informací o připravovaných souvisejících právních předpisech. Podporovat zapojování veřejnosti do rozhodování v otázkách životního prostředí. Využívat k tomu potenciálu nestátních neziskových organizací.

Termín: 2010 a dále každoročně

Garant: MŽP

Spolupráce: MPO, MZe, MD, MMR, MK

II. Poskytovat informace o mimoprodukčních funkcích zemědělství a lesnictví, o zemědělském, lesním a vodním hospodaření šetrném k životnímu prostředí. Proškolení odborníky v oblasti EVVO.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MZe

Spolupráce: MŽP, MŠMT, podřízené správní úřady a odborné ústavy a instituce MZe, odborné lesnické organizace

III. Zabezpečit sdílení informací o osvětových aktivitách vztahujících se k problematice EVVO, např. prostřednictvím webových stránek resortů.

Termín: 2011 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: MŠMT, CENIA, AOPK ČR, ČGS, ČHMU, MZe, MPO, MD, MK, MV, MMR, MPSV, MZd

IV. Poskytovat informace a metodickou podporu pro realizaci místních Agend 21 (MA21).

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP

Spolupráce: MV, MMR

Indikátor 1: Počet podpořených projektů NNO zaměřených na environmentální osvětu veřejnosti a zapojování veřejnosti do rozhodování v oblasti ŽP v rámci dotačních podpor NNO v resortech.

Indikátor 2: Webové stránky a další propagační výstupy resortů obsahují informace o podpoře EVVO aktivit z daného resortu.

Rozvoj vzdělávání (průřezově)

Aktuální stav

- + část center a středisek ekologické výchovy je významným producentem publikací a pomůcek pro EVVO
- o většina center a středisek ekologické výchovy vede evidenci služeb, ale jen menšina komplexně a podrobně
- pro EVVO v současnosti neexistuje oficiální informační či metodický portál
- pro služby a subjekty v oblasti EVVO neexistuje oficiální systém certifikace či evaluace

Cílový stav 15

Vzdělavatelé a vzdělávací instituce mají možnost využívat inovované metodiky a aktuální informace a data k výuce EVVO na všech úrovních vzdělávání, veřejnost má možnost volby certifikovaných EVVO služeb

Opatření:

- I. Vytvořit a provozovat funkční informační, metodický a vzdělávací portál pro EVVO. Umožnit systémové využívání jednotné datové základny v oblasti životního prostředí a udržitelného rozvoje pro vzdělávání v rámci škol, ve výrobní (podnikové) sféře, veřejné správě i NNO. Vytvořit otevřený informační systém pro evidenci realizovaných programů EVVO.

Termín: 2010 (vytvoření), průběžně (správa).

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, CENIA, AOPK ČR, ČGS, ČHMU, MZe, MPO, MD, MK, MV, MMR, MPSV, MZd

- II. Vypracovat kritéria pro posuzování kvality environmentálních vzdělávacích programů a vzdělávacích metodik, a to pro sebehodnocení i nezávislé externí posouzení (evaluaci). Pilotně zavést systém certifikace subjektů nabízejících programy EVVO.

Termín: 2012 - 2015

Garant: MŠMT, MŽP

- III. Navrhovat témata výzkumných projektů, jejichž výsledky v praxi usnadní a zefektivní realizaci SP EVVO ČR nebo jeho cílů.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, MPO, MZe, MD, MMR, MK, MZd

Indikátor 1: Existence portálu (informačních systémů na různých úrovních vzdělávání) o pomůckách EVVO, metodikách apod. Portál je průběžně aktualizovaný a jeho obsah garantovaný MŽP a MŠMT.

Indikátor 2: Existence systému certifikace programů a vzdělávacích institucí v oblasti EVVO.

Strategická oblast č. 2: Infrastruktura v EVVO, koordinace, spolupráce, komunikace

Aktuální stav

- + v ČR působí minimálně 150 subjektů poskytujících služby EVVO kontaktní formou a pro definovanou specifickou cílovou skupinu
- + dlouhodobě existuje koordinace EVVO na meziresortní úrovni
- + všechny kraje mají vytvořen tzv. krajský systém EVVO, většina krajů má svou krajskou koncepci EVVO a průběžně ji aktualizuje (mezi kraji existují rozdíly v míře podpory EVVO)
- + jsou položeny základy metodického vedení krajů v oblasti EVVO (společná setkání pracovníků MŽP, MŠMT a KÚ)
- + většina center a středisek je zapojena v některé síti EVVO, protože sítě umožňují efektivní sdílení zkušeností, vzájemnou podporu, efektivnější či výhodnější sdílení určitých služeb, možnost vytváření společných produktů, vyšší šance při získávání finančních zdrojů a jsou významné zejména pro udržitelnost vznikajících či menších středisek
- + kromě celostátních sítí zřetelně narůstá význam krajských sítí
- o minimálně přes 50 objektů užívaných centry a středisky vyžaduje úpravy a rekonstrukce, z toho téměř 20 vyžaduje naléhavě celkovou rekonstrukci
- o většina center a středisek ekologické výchovy působí ve vlastních či dlouhodobě pronajatých objektech, dvě pětiny ale fungují v méně stabilních podmínkách, které nepředstavují dlouhodobější jistotu
- centra a střediska i další subjekty poskytující EVVO jsou na území ČR velmi nerovnoměrně rozložena
- spolupráce s resortními organizacemi v rámci EVVO probíhá ad hoc

Cílový stav 16

Jsou vytvořeny funkční stabilní sítě aktérů, partnerů a institucí, které si vyměňují zkušenosti, informace a vzájemně komunikují

Opatření:

- I. Pořádat konference, semináře a podporovat publikační činnost v oblasti EVVO sloužící výměně zkušeností a šíření dobré praxe, včetně zahraniční.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe
- II. Podporovat stabilizaci činnosti vzdělávacích institucí v oblasti EVVO, např. prostřednictvím podpory infrastruktury pro EVVO (nákup, výstavba, rekonstrukce objektů center), motivace k samofinancování činnosti apod.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe
- III. Vytvořit a rozvíjet síť středisek a center EVVO v chráněných krajinných oblastech a národních parcích a metodicky usměrňovat jejich činnost. Využít potenciálu návštěvnických a informačních center.
Termín: 2012 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: AOPK, Správy národních parků, kraje a obce

Indikátor: Formálně ustanovené i neformální sítě spolupráce a výměny zkušeností jakožto příklady dobré praxe v této oblasti. Počet realizovaných aktivit.

Cílový stav 17

Je vytvořen stabilní mechanismus efektivní koordinace a metodického vedení v oblasti EVVO

Opatření:

- I. Zajistit podmínky pro činnost Meziresortní pracovní skupiny EVVO při MŽP a Poradního sboru pro EVVO při MŠMT, včetně návazných ad hoc pracovních skupin a mikrotýmů (pro indikátory, pro kontakt dětí s přírodou aj.).
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP, MŠMT
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe
- II. Metodicky podporovat pracovníky veřejné správy pověřené odpovědností za EVVO. Zajistit návaznost koncepčních metodických a evaluačních principů a dokumentů pro EVVO na různých úrovních, zejména v případě krajských koncepcí EVVO.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe, správní úřady, odborné ústavy a instituce, kraje
- III. Rozvíjet spolupráci s resortními organizacemi MŽP (AOPK, správy národních parků, CENIA apod.) a MŠMT (NIDV, NÚOV, VÚP) při realizaci EVVO s konkrétními cílovými skupinami (turisté v ZCHÚ, školy, učitelé, apod.). Poskytovat těmto organizacím metodickou pomoc.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: resortní organizace MŽP a MŠMT

IV. Spolupracovat s institucemi mimo resort MŽP a MŠMT na implementaci EVVO včetně neziskových organizací poskytujících služby v oblasti EVVO.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe

Indikátor: Existence systému meziresortní, resortní, oborové apod. spolupráce a přehled o výsledcích společné koordinace a metodického vedení a propojenost opatření od národní po místní úroveň.

Strategická oblast č. 3: Indikátory

Aktuální stav

- + dlouhodobě se sledují tzv. indikátory krajských systémů EVVO a jsou publikovány v Ročence ŽP
- neexistují indikátory pro hodnocení SP EVVO (popř. AP) na národní úrovni

Cílový stav 18

Indikátory navržené v Akčním plánu pro jednotlivé strategické oblasti jsou do roku 2012 ověřeny a průběžně aktualizovány

Opatření:

- I. Dopracovat a pilotně ověřit systém indikátorů EVVO pro různé úrovně (národní, regionální, popř. místní) a zajistit jejich propojení.

Termín: 2011

Garant: MŽP

Spolupráce: MŠMT, CENIA, ČSÚ, kraje, obce

Indikátor: Funkční systém indikátorů pro sledování úspěšnosti AP a návaznosti na mezinárodní dokumenty zahrnující evaluaci kvantitativního i kvalitativního rozvoje EVVO na všech úrovních.

Strategická oblast č. 4: Finanční rámeček

Aktuální stav

- + v rámci resortu MŽP a MŠMT jsou pro financování EVVO zavedeny diversifikované zdroje (dotační a rozvojové programy, veřejné zakázky)
- + podpora EVVO je zakotvena v implementačních dokumentech OPVK a OPŽP, MŠMT společně s MŽP sleduje a vyhodnocuje synergii podpory v oblasti EVVO
- o většina krajů podporuje EVVO buď v dotačních programech nebo formou nákupu služeb, mezi kraji však existují velké rozdíly v objemu alokovaných prostředků
- většina škol (ZŠ, SŠ) neumí využívat dotačních programů (chybí kompetence a kapacita pro psaní žádostí, management apod.)

Cílový stav 19

Pro rozvoj EVVO jsou zajištěny potřebné prostředky ze státního rozpočtu a jiných národních zdrojů, pokud to příslušné rozpočtové limity dovolí.

Opatření:

- I. Využívat dotační programy na podporu krátkodobých projektů NNO a škol zaměřených na EVVO.
Termín: 2010 a dále každoročně
Garant: MŽP, MŠMT (dle kompetencí)
Spolupráce: kraje a obce

- II. Zohledňovat EVVO v rámci grantových a dotačních programů (mimo resorty MŽP a MŠMT) ovlivňující nebo mající dopad na životní prostředí.
Garant: MMR, MK, MD, MPO, MV, MZe
Spolupráce: MŽP, MŠMT, kraje a obce

- III. V rámci stanovených výdajových limitů vyčlenit prostředky z rozpočtů resortů na plnění úkolů. Využívat k plnění části opatření AP formou víceletých veřejných zakázek.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP, MŠMT
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe

- IV. Využívat prostředky SFŽP pro zajištění dlouhodobého financování aktivit EVVO, zvláště po skončení financování z fondů EU.
Termín: 2010 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: SFŽP

- V. Motivovat kraje a obce k finanční podpoře EVVO. Zavádět princip adicionality – podpořit grantová schémata krajů v oblasti EVVO prostřednictvím finančního příspěvku ze SFŽP za předpokladu finanční spoluúčasti kraje ve výši minimálně 50%.
Termín: 2011 a dále průběžně
Garant: MŽP
Spolupráce: SFŽP

- VI. Vytvořit výhled dlouhodobého financování a podpory vzdělávacích programů v oblasti EVVO.
Termín: 2012
Garant: MŽP, MŠMT
Spolupráce: MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe, kraje a obce

- VII. Monitorovat výdaje na EVVO v rámci kapitol resortů a územních samosprávných celků a zajistit dostupnost informací o těchto výdajích.
Termín: 2010 a dále každoročně
Garant: MŽP
Spolupráce: MF, MD, MK, MMR, MO, MPO, MPSV, MŠMT, MV, MZd, MZe, kraje a obce

Indikátor: Finanční prostředky na podporu EVVO jsou různorodé (dle cíle financování z různých resortů atd.) a zajišťují dlouhodobou udržitelnost prioritních oblastí EVVO.

Cílový stav 20

Pro rozvoj EVVO jsou využívány prostředky z rozpočtu EU nebo finančních mechanismů dalších zemí

Opatření:

- I. Na podporu EVVO efektivně využívat prostředky (investiční i neinvestiční podle programu) z OPVK, OPŽP a případně dalších operačních programů a finančních mechanismů dalších zemí a navrhnout úpravy implementačních dokumentů a doporučení pro jednotlivé výzvy

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: MF, MPSV, MMR, MPO, MZe, MK, kraje

- II. Sledovat vzájemnou synergii v oblasti EVVO mezi operačními programy (především OPVK a OPŽP), národními zdroji a jinými zdroji financování a navrhnout úpravy.

Termín: 2010 a dále průběžně

Garant: MŽP, MŠMT

Spolupráce: MMR, kraje

Indikátor: Využití finančních prostředků z různých zdrojů je koordinované, existuje informační systém o výsledcích.

Vysvětlivky:

Ekocentrum/Středisko ekologické výchovy – vzdělávací instituce, které poskytují různé druhy služeb v oblasti EVVO (výukové a vzdělávací programy pro školy, veřejnou správu, odbornou veřejnost), osvětové akce pro veřejnost apod., zpravidla se jedná o NNO

Garant – ministerstvo a jeho resort odpovědný za plnění daného úkolu

Indikátor – ukazatel, pomocí kterého se hodnotí plnění úkolu či cíle

Spolupráce – resorty a organizace, které na vyzvání garanta spolupracují na plnění úkolu (zpravidla informačně a metodicky)

Vnější vzdělávací organizace – vzdělávací organizace a instituce mimo škol a školských zařízení

Zkratky:

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

CENIA – Česká informační agentura životního prostředí

ČGS – Česká geologická služba

ČHMU – Český hydrometeorologický ústav

ČR - Česká republika

ČŠI – Česká školní inspekce

DV – Další vzdělávání

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

EMAS – Systém environmentálního managementu

EU - Evropská unie

EVVO – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

ISO 14001 – Norma systému environmentálního managementu

KÚ – Krajské úřady

MA21 – Místní Agendy 21

MD - Ministerstvo dopravy
MF – Ministerstvo financí
MK - Ministerstvo kultury
MMR - Ministerstvo pro místní rozvoj
MO – Ministerstvo obrany
MPO - Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ – Mateřské školy
MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV - Ministerstvo vnitra
MZd - Ministerstvo zdravotnictví
MZe - Ministerstvo zemědělství
MŽP - Ministerstvo životního prostředí
NNO - Nestátní nezisková organizace (nebo pl.), zde: občanské sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů a obecně prospěšná společnost podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů
NÚOV – Národní ústav pro odborné vzdělávání
NIDV – Národní institut dalšího vzdělávání
NIDM – Národní ústav dětí a mládeže
OPVK – Operační program vzdělávání pro konkurenceschopnost
OPŽP – Operační program životní prostředí
OZE – obnovitelné zdroje energie
RVP ZV, G, OV – Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání, gymnázia, střední odborné vzdělávání
SEV – Střediska ekologické výchovy
SFŽP - Státní fond životního prostředí České republiky
SŠ – Střední školy
SOŠ – Střední odborné školy
ŠVP – Školní vzdělávací plán
UR – Udržitelný rozvoj
VOŠ – Vyšší odborné školy
VŠ – Vysoké školy
VÚP – Výzkumný ústav pedagogický
VUR – Vzdělávání pro udržitelný rozvoj
VÚBP – Výzkumný ústav bezpečnosti práce
ZCHÚ – Zvláště chráněná území
ZŠ – Základní školy